

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛІВ ДНЗ

Галина Бойко,

асистент кафедри початкової та дошкільної освіти

Сучасний світ характеризується прискоренням темпу життя та процесів, що відбуваються в усіх сферах життєдіяльності людини: науковій, економічній, політичній, соціальній та інших. Окрім того, зміни, що відбуваються кожного, дня ускладнюють загальну ситуацію. Динаміка життя посилюється. Все свідчить про перманентну мобільність людей, ресурсів, систем та інших компонентів навколишньої дійсності.

Нестабільність соціальних структур призводить до змін у розташуванні індивідів та груп. Таким чином, мобільність та, зокрема, соціальна мобільність, стають узагальненими ознаками сьогодення. З одного боку, це свідчить про активізацію соціальних процесів, а з іншого – про порушення рівноваги у соціальних системах, що несе у собі приховані ризики та суттєво впливає на соціальний статус індивідів та груп.

Поняття соціальної мобільності та її видів і чинників опрацьовані в класичних працях зарубіжних науковців П. Сорокіна, Д. Гласса, О. Данкена, С. Ліпсета, Р. Бендікса, Д. Треймана, Д. Фезермана, Р. Хаузера, Дж. Голдторпа. Серед українських дослідників питання соціальної мобільності розроблялися М. Долішнім, С. Макеєвим, Н. Коваліско, С. Оксамитною, О. Симончук, С. Войтович.

Однак проблема формування соціальної мобільності вихователів дошкільних закладів як передумова становлення професіоналізму майбутнього фахівця не привертала увагу дослідників та не є вивченою на сьогоднішній день.

Соціальна мобільність вимагає не тільки соціального переміщення індивідів, груп, але і соціальних об'єктів (цінностей), тобто всього того, що створено або модифіковано в процесі людської діяльності [2, с.47]. У свою чергу, зміни та перетворення різного роду вище згаданих процесів має неабиякий вплив на формування соціальної мобільності педагогів (учителів, вихователів).

Класичні концептуальні підходи педагогіки вищої школи, усталені принципи, форми та методи навчання не завжди ефективні з погляду задоволення потреб суспільства щодо підготовки вихователів. Вони можуть характеризуватися значним відривом теорії

від практики, або навіть гальмувати впровадження інновацій у процес фахової підготовки вихователів [6].

Аби виростити нове покоління педагогів дошкільного профілю, спроможних працювати з дітьми на демократичних засадах, необхідно це питання розглянути у наступних аспектах:

- підготовка майбутнього фахівця дошкільного профілю;
- перепідготовка фахівців, які вже працюють з дітьми, але ще не позбулись авторитарної педагогіки, якої їх навчили у попередні роки [1, с.7].

Освіта та знання відіграють особливу роль у соціальній мобільності, особливо у час переходу до інформаційного суспільства. Система освіти суттєво впливає на рівень соціальної мобільності, а саме:

- загальна та професійна освіта для молоді забезпечує її соціалізацію й ефективний розвиток і функціонування;
- відтворення і розвиток соціальної структури суспільства;
- вплив на духовне життя суспільства [5].

Для сучасної молоді, віком 13-18 років матеріальний чинник є яскраво вираженим і домінантним у структурі складових престижності професій.

При виборі майбутньої професії учні випускних класів насамперед орієнтуються на:

- можливість реалізувати свої здібності та задовольнити власний інтерес;
- потенційну престижність і високооплачуваність професії;
- подальше працевлаштування та кар'єрний ріст.

В умовах постійних трансформацій освіта позиціонується молоддю як ресурс для соціальної мобільності і засвоєння нових соціальних ролей, капітал для інвестування при досягненні бажаного соціального статусу. Вищий навчальний заклад перетворюється в структуру, яка дає індивіду навички безперервної адаптації [3].

Аналізуючи адаптаційний аспект механізму соціальної мобільності необхідно відзначити:

1. Потреба особистості в реалізації економічних, політичних, соціальних амбіцій за допомогою налагодження контактів із авторитетними особами та соціальними інститутами реалізується в процесі адаптації до формальних і неформальних правил і вимог, які продукуються соціальною системою.

2. Взаємодія починається з одержання кодової інформації у вигляді символічних актів інших соціальних агентів. Отриманий

символічний код активізує підструктури особистості І (Я) та me (мене), індивід сприймає символ, інтерпретує його, вибирає прийнятний з його погляду, і, як йому здається, з погляду інших варіантів дії, реагує, досягає результату, здобуває досвід, адаптується до системи.

3. Дії індивіда одержують оцінку з боку інших, залежно від статусної диспозиції індивіда, що детермінує його подальшу поведінку, пропонуючи конкретні ролі й алгоритм дій. Активна позиція індивіда, вміння адекватно інтерпретувати символічний код є передумовами успішної адаптації до соціальної реальності (у цьому випадку – актуалізованим фрагментом її виступає соціальна система) і позитивно впливають на екзистенціальну самооцінку [2, с.51].

Отже, на підґрунті проведених досліджень, можемо виокремити наступні практичні аспекти формування соціальної мобільності вихователів дошкільних закладів:

- фахова підготовка майбутніх вихователів та перепідготовка фахівців дошкільного профілю;
- засвоєння нових ролей;
- адаптація особистості до правил і вимог соціальної системи;
- можливість реалізації здібностей та задоволення власного інтересу у вибраній професії;
- працевлаштування та кар'єрний ріст;
- досягнення бажаного соціального статусу.

Сучасний освітній процес актуалізує більш детальне вивчення специфіки педагогічного середовища, яке в свою чергу визначає практичні аспекти формування соціальної мобільності вихователів дошкільних навчальних закладів.

1. *Артемова Л.* Пріоритети в підготовці педагогів дошкільного профілю / Л. Артемова // Дошкільне виховання. – 2002. – № 2. – С.7 – 9.

2. *Безрук О.О.* Адаптація у контексті соціальної мобільності в сучасному суспільстві: теоретичний аспект / О. Безрук // Вісник Міжнародного Слов'янського університету. – Харків. – Серія «Соціологічні науки». – Том XV. – № 1, 2. – 2012. – С.47 – 53.

3. *Грищенко Н. І.* Соціальна мобільність як форма відтворення та зміни соціальної структури суспільства [Інтернет ресурс]. /Режим доступу : [http:// er.nau.edu.ua/bitstream/NAU](http://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU)

4. *Набока О.* Професійно орієнтовані технології навчання у підготовці майбутніх педагогів / *О. Набока* // Рідна школа. – №4-5. – 2011. – С.31-35.

5. *Сірий Є.В.* Соціологія [Інтернет ресурс] / Режим доступу : <http://westudents.com.ua/glavy/87728-2-priroda-sotsalno-nervnost.html>

6. *Штабова Л.* Професійна підготовка майбутнього вчителя / *Л. Штабова* // Початкова школа. – № 1. – 2011. – С. 1 – 2.

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ЕТНОЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

Любов Назарук,

асистент кафедри початкової та дошкільної освіти

Поєднання традицій і перспективи у цілях і завданнях виховання...

– необхідна умова почуття вічності нації,

а отже, і захищеності людини як її представника.

Софія Русова

Відродження духовності в системі дошкільної та початкової освіти є першоосною її розбудови. Адже сучасна освіта покликана переорієнтувати пріоритети у визначенні освітніх ідеалів, що означає відмову від технократичних підходів до виховання і спрямування педагогічного процесу на формування передусім духовного обличчя особистості. У Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ століття) серед шляхів реформування виховання – «забезпечення духовної єдності поколінь», «виховання духовної культури особистості» [1, с. 7, 15–16]. Національна доктрина розвитку освіти орієнтує педагогів усіх рівнів на «виховання особистості, яка усвідомлює свою належність до українського народу», «збереження та збагачення українських культурно-історичних традицій», «естетичне виховання» [2, с. 5].

Для вирішення окресленої проблеми необхідно з раннього дитинства вводити дитину в світ прекрасного, світ справжнього мистецтва, розвивати їхню естетичну свідомість на кращих взірцях вітчизняного і світового мистецтва. Спілкування з прекрасним має велике значення в психічному становленні особистості, в розвитку її загальнолюдських задатків і особистісних якостей, естетичних відношень.